

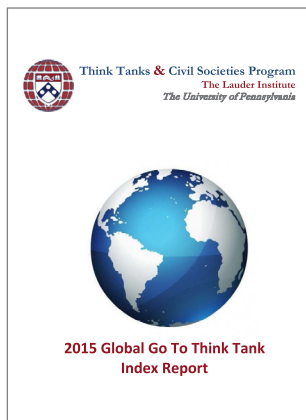
№1 (30) (15 лютого 2016)

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА.....	1
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА.....	3
ЕКОНОМІКА.....	4
ЕНЕРГЕТИКА.....	7
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА.....	7
СОЦІОЛОГІЯ.....	8
ПОДІЇ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА.....	9

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА

ЦЕНТР РАЗУМКОВА ПОКРАЩИВ ПОЗИЦІЇ У РЕЙТИНГУ НАЙКРАЩИХ АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ СВІТУ

Українські аналітичні центри протягом 2015 р. посіли свої позиції у Світовому рейтингу аналітичних центрів, який з 2006 р. щорічно готує Інститут Лаудера Університету Пенсильванії (США).

Найкращі показники має Український центр економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова (Центр Разумкова). Він є єдиним представником України у номінації «Кращий аналітичний центр світу».

Центр Разумкова посідає:

60-е місце серед 175 кращих аналітичних центрів світу з урахуванням США (2014р. – 64 місце зі 150);

42-е місце серед 137 кращих аналітичних центрів світу без урахування США (2014 р. – 43 місце зі 100);

5-е місце серед 90 кращих аналітичних центрів Центральної та Східної Європи (інші центри з України у цій номінації посіли від 32 до 81 місця).

У визначенні кращих аналітичних центрів при підготовці Світового рейтингу брали участь понад 6500 аналітичних центрів і понад 7500 експертів по всьому світу, журналістів, представників донорських інституцій. За умовами дослідження, їм було заборонено визначити рейтинги власних аналітичних центрів.

[Презентація Рейтингу аналітичних центрів світу 2015](#)

[Переглянути повний Рейтинг аналітичних центрів світу 2015](#)

СТИСЛО ПРО ПІДСУМКИ 2015р.

“Україна прожила надзвичайно складний рік своєї історії. Воєнний конфлікт, політичні суперечності, економічна та фінансова криза, падіння рівня життя переважної більшості громадян – це ті випробування, через які довелося пройти Українській державі у 2015р.

Водночас, попри всі помилки влади, протидію зовнішніх і внутрішніх противників європейського вибору України, супротив олігархічних кіл і корумпованої частини державної бюрократії, країні вдалося уникнути політичного й економічного дефолту і не перетворитися на *failed state*. Українське суспільство проявило витримку і віру у власну країну та її майбутнє, а його найбільш активна частина стала головною рушійною силою реформ”...

Про підсумки 2015р. у різних сферах та прогнози на 2016р. докладно йдеться у доповіді Центру Разумкова “Україна 2015-2016: випробування реформами (аналітичні оцінки)”, яка була представлена на IX Форумі Європа-Україна у м.Лодзь (Польща). Доповідь підготовлена в рамках постійного проекту Центру Разумкова.

Повна версія брошури [Україна 2015-2016: випробування реформами](#)

Внутрішня політика

ЗАМІСТЬ ВІДСТАВКИ УСЬОГО УРЯДУ МОЖЕ ВІДБУТИСЯ ЗМІНА ЛИШЕ ОКРЕМИХ МІНІСТРІВ

На сьогодні можливими є два варіанти розвитку подій. Перший передбачає, що у відставку буде відправлений увесь склад Кабінету Міністрів. Другий – відставки Кабміну не буде, але відбудеться ротація у складі уряду на певних посадах.

Основними промоутерами першого варіанту виступають «Батьківщина» і Радикальна партія. Реалізація цього сценарію насамперед спрямована на те, щоб змістити А.Яценюка з посади Прем'єр-міністра, замінивши його кандидатурою, яка буде погоджена з іншими фракціями коаліції. Але в цьому випадку виникають питання про те, чи погодиться «Народний фронт» залишатися в коаліції, якщо А.Яценюк не буде Прем'єром. Поки що, судячи з висловів представників «Народного фронту», партія до цього не готова. У такому разі вона, можливо, виїде з коаліції. Тоді виникає питання: а в якому ж форматі існуватиме коаліція, адже крім депутатських груп і Опозиційного блоку, нема з кого формувати

коаліцію за відсутності «Народного фронту». А далі виникне урядова криза через нездатність Верховної Ради сформувати коаліцію. Відповідно, з'являється необхідність проведення дострокових виборів.

Проте такий варіант передбачає тривалий період дестабілізації – приблизно сім місяців (від моменту ухвалення рішення про відставку до формування нового складу Кабінету Міністрів після виборів ВР). У такій ситуації діяльність і Верховної Ради, і Уряду значною мірою дестабілізуватиметься зі всіма наслідками для соціально-економічної сфери, для політичних процесів країни та загального стану справ і майбутнього.

Але цей перший сценарій може не мати таких наслідків, якщо «Народний фронт» погодиться на іншу кандидатуру Прем'єра і не виходитиме з коаліції. Але зараз я таких передумов не бачу, як і не бачу такої кандидатури.

Другий варіант є м'якшим, за якого Прем'єр залишається на посаді, Уряд залишається в тому ж затвердженому раніше статусі, не приймається рішення про відставку, але відбувається заміна окремих міністрів, віце-прем'єрів. Ось довкола цих тем зараз і точаться дискусії: на яких умовах БПП, «Народний фронт», «Батьківщина» і Радикальна партія погодяться на переформатування Уряду таким чином.

Вже говорилося, що може бути заснована посада Першого віце-прем'єр-міністра, якої сьогодні в уряді немає, і посаде її представник БПП. Також ідеться про те, що може бути заснована посада віце-прем'єр-міністра з питань європейської інтеграції. На неї також називалися кандидатури з Адміністрації Президента. Це робиться для того, щоб ослабити в такій конфігурації Прем'єр-міністра, яким залишиться А.Яценюк.

У принципі, порушити питання про відставку Уряду можна безпосередньо після його звіту. Але

для цього потрібно мати вже зібрані 150 підписів депутатів. Якщо почнеться процес збору підписів, і в ньому візьме участь фракція БПП, то це сприятиметься колегами з «Народного фронту» як підготовка до сценарію, що передбачає зміну Прем'єр-міністра.

Зараз обидва варіанти можна розглядати як однаково ймовірні. І подальший розвиток залежатиме від нинішніх кадрових домовленостей, а також низки інших питань, зокрема про внесення змін до Конституції.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора -
директор політико-правових
програм Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

ПАРТІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНИ У 2010-2015РР.: ЗМІНИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ ЕВОЛЮЦІЇ

Стаття присвячена аналізу процесу становлення партійної системи України, його чинників, механізмів і наслідків, в період 2010-2015рр.

Зазначається, що протягом етапу 2010-2013рр. партійна система зазнала еволюції від системи поміркованого плюралізму практично до системи з партією-гегемоном (Партія регіонів), що відбувалося внаслідок спроби встановлення в країні авторитарного режиму В.Януковича.

Ця тенденція була зупинена Революцією Гідності, перемога якої призвела до зміни влади в країні і відновлення демократії. Внаслідок цього у партійній

системі України відбулися значні зміни. Напрямок подальшої еволюції партійної системи України залежить від низки чинників, які означаються у статті.

Стаття опублікована у виданні *Держава і право: Збірник наукових праць. Серія Політичні науки. Випуск 68 / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.* – К.: Вид-во «Юридична думка», 2015. – 218с., с. 181-193.

[Читати статтю повністю](#)

Заступник генерального директора –
директор політико-правових програм Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

ЧАСТКОВИЙ ІМПЕРАТИВНИЙ МАНДАТ МОЖЕ БУТИ ВИКОРИСТАНИЙ ДЛЯ РОЗПУСКУ ПАРЛАМЕНТУ

Верховна Рада дев'ять разів намагалася внести законопроект про частковий імперативний мандат до порядку денного.

Його прийняття робить потенційно прохідні частини списків кандидатів більш контрольованими партійним керівництвом і дає можливість виключати осіб, які в силу тих чи інших обставин стали незручними.

Таким чином можна обнулити частину виборчих списків рішеннями партій, що, своєю чергою, може бути використано для реалізації процедури дострокового припинення повноважень Верховної Ради і призначення дострокових виборів.

Аналогічний механізм був використаний під час політичної кризи за часів президенства В.Ющенка,

коли сторони не могли реалізувати жоден зі сценаріїв розпуску Парламенту і погодилися на такий варіант. Теоретично така можливість існує і зараз на випадок, якщо ситуація до цього дійде.

Голосування за законопроект, який сприймається радше як негативний сигнал, може бути досить проблематичним, зокрема й тому, що багато діючих депутатів і тих, хто має шанси на проходження до наступного Парламенту, будуть враховувати цей фактор і остерігатимуться дати такі повноваження керівництву.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора –
директор політико-правових програм Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ПОЗБАВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ ЗА ТЕРОРИЗМ

Нещодавно Національні збори Франції узаконили позбавлення громадянства засуджених за тероризм. Відповідні поправки до конституції країни підтримало більшість депутатів нижньої палати парламенту. Можливість прийняття таких же заходів почала вивчати і українська влада.

Тут варто розуміти, що наша держава є учасником різних міжнародних угод, і в першу чергу необхідно виходити з того, що Україна зобов'язана їх виконувати. А в даному випадку це Загальна декларація прав людини, згідно з якою ніхто не може бути безпідставно позбавлений громадянства, і Європейська конвенція про громадянство, що повторює це положення. Крім того, у нас є 25 стаття Конституції, згідно з якою «громадянин України не може бути позбавлений громадянства». Та ж стаття говорить, що держава не може вигнати своїх громадян за межі країни. Таким чином, якщо ми хочемо створити механізм позбавлення громадянства, то, по-перше, нам слід домогтися внесення відповідних змін до міжнародних конвенцій, а по-друге, переписати Конституцію і закон про громадянство.

Зараз ця тема дуже популярна в Україні, в тому числі з-за подій у Франції. Але не слід забувати, що конституційна реформа, яку зараз намагається провести французька влада, стосується лише тих, хто має подвійне громадянство. Тобто в найближчій перспективі створити механізм позбавлення громадянства в нашій країні не вийде.

Також у нашому суспільстві побутує хибна думка, що якщо у терориста, наприклад, ДНР забрати паспорт громадянина України, то він стане ніким. Це не так. Нагадаю, що, згідно з чинним українським законодавством, особи без громадянства (апатриди) мають той же набір цивільних прав, що і громадяни України, за винятком права вибору, права бути обраним і права займати посади в державних органах. Тобто навіть якщо ми в перспективі і створимо механізм позбавлення громадянства, то це ще не означає, що особи, визнані судом терористами і зазнали за це покарання, покинуть Україну. Вони зможуть жити тут і далі.

Також Україні не варто використовувати досвід країн Прибалтики, де закон розділив жителів на

громадян і негромадян (в залежності від відповідності певним вимогам, зокрема, це знання державної мови), що мають різні права, оскільки в такому випадку владі доведеться ділити діючих громадян на тих, хто має право зберегти паспорт України, і тих, хто буде позбавлений такого привілею. А це неприпустимо і суперечить всім міжнародним правилам. Крім того, ми ризикуємо спровокувати істерію навколо «розділу людей на різні сорти». Країни Прибалтики приймали відповідні закони ще на зорі своєї незалежності, на початку 90-х, і тоді це була виправдана міра. Якщо ми дійсно хочемо щось змінити в цьому напрямку, то необхідно вносити свої пропозиції щодо внесення змін до згаданих вище міжнародні конвенції. Іншого шляху вирішення цього питання не існує.

У той же час не слід забувати, що у нас продовжує діяти Кримінальний кодекс, який передбачає досить жорстке покарання за посягання на державний лад і територіальну цілісність України, а також за тероризм. І особливої різниці немає в тому, чи є підозрюваний громадянином України чи ні. Він все одно повинен відповідати за скоєне.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з правових питань Центру Разумкова
Віктор МУСІЯКА

Національна безпека і оборона

ЛИШЕ ПОТУЖНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ МОЖЕ НАДІЙНО СТРИМУВАТИ РОСІЙСЬКУ АГРЕСІЮ

Коли говорять про сторони переговорів у мінесотському процесі, зазвичай згадують т.зв. «ДНР» та «ЛНР» і українські урядові сили, а потім звинувачують Росію, що вона начебто не виконує домовленості. А насправді в тексті Мінських угод немає ні належного підпису Росії, ані її зобов'язань. Вказувалося про іноземні війська, але не уточнювалося, чиї це іноземні війська. Росія в даному випадку прописала Мінські угоди так, як це вигідно їй, при цьому лишившись осторонь у ролі миротворця і посередника.

Звичайно ці угоди можна переписати, але найстрашніше, що в цій ситуації буде, крім війни, – це

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова
Олексій МЕЛЬНИК

«Мінськ-3». Якщо згадати, як починалися «Мінськ-1» і «Мінськ-2», то це кожного разу має бути суттєве військове загострення, а потім Україну саджають разом із Путіним і європейськими партнерами за стіл переговорів, але вже на гірших умовах. Також варто усвідомлювати, що підпис Путіна під будь-якими домовленостями не дає жодної гарантії.

Бо єдине зауваження, на яке реагує Росія – це те, що зробила Туреччина. Тобто це силова відповідь на дії, які порушують норми законодавства. На жаль, поки ситуація склалася так, що будь-які навіть дуже добре підібрані формати чи прописані домовленості дають лише невелику надію на те, що Росія їх буде дотримуватися і це допоможе в урегулюванні конфлікту.

Мінські угоди, крім окремих нюансів – це стандартний набір заходів, який застосовувався у багатьох конфліктах. Тексти угод є важливими, але не є жодної гарантією.

Повна версія [тексту](#)

ПУТІН ВИЗНАВ, ЩО МІНСЬКІ УГОДИ ЦІЛКОМ ВІДПОВІДАЮТЬ РОСІЙСЬКИМ ІНТЕРЕСАМ

Заява Путіна про відмову повернути Києву контроль над державним кордоном на окупованому Донбасі свідчить про те, що Мінські угоди прописані у чіткій відповідності зі стратегією Росії стосовно врегулювання цього конфлікту, це не український план. Тобто це не українська стратегія, не український план. Він ще раз це підтвердив своїми словами.

Путін дав чітко зрозуміти, що від нього залежить, коли буде передано Україні контроль над кордоном.

З цього треба робити такий висновок: якщо виконати Мінські угоди, на чому наполягає Росія, західні партнери, і незрозуміло чому погоджується українська сторона, то будуть досягнуті російські інтереси, але не українські.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

ПУТІН НЕ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД СВОЇХ ЦІЛЕЙ ЩОДО УКРАЇНИ

Періодичне посилення обстрілів із забороненого озброєння природно лягає в загальну канву поведінки Москви. Отже, Путін від своїх цілей не відмовляється. Якщо припустити, що Україні таки «викрутили руки» і змусили провести вибори на невідконтрольних територіях, то це є найжахливішим фіналом, який можна собі уявити, адже якщо вибори на Донбасі відбудуться до виводу російських військ і збройних формувань і до запровадження українського контролю над кордоном, то Кремль через сепаратистів отримає ще потужніший спосіб впливу на Україну, ніж має зараз.

Ідеться і про інфільтрацію бойовиків на решту території України, а в разі обмеження амністії для

бойовиків новообрана влада Донбасу з числа сепаратистів може звернутися до Росії за офіційною військовою допомогою, і тоді російська армія, не виключено, діятиме відкрито та повномасштабно.

Повна версія [тексту](#)

Директор військових програм
Центру Разумкова
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ

ВІЙНА НА ДОНБАСІ ПЕРЕКОНАЛА УКРАЇНЦІВ У НЕОБХІДНОСТІ ПРИЄДНАННЯ ДО НАТО

За результатами останніх опитувань, найважливішою проблемою для України громадяни вважають військові дії на Донбасі.

Українці на собі відчули, що нам потрібні міжнародні гарантії безпеки. Не такі, які були закладені у Будапештському меморандумі, а юридичні. Наприклад, 5-й пункт договору НАТО. У цьому плані наш євроатлантичний курс повністю виправданий.

Те, що підвищився ступінь довіри до Альянсу серед населення означає, що люди перестають мислити стереотипами, створеними радянською пропагандою про «звірський оскал НАТО». Всі побачили, хто насправді може захистити Україну.

Я виступаю за референдум про вступ до НАТО, але не стільки як за спосіб виразити готовність України вступити до Альянсу, а радше як за

звернення до нашої влади про незмінність цього курсу і внесення до порядку денний державної підготовки до вступу. Ця підготовка викладена в Річній програмі партнерства Україна-НАТО, але рівень її виконання не надто високий. Там описані всі завдання України, які потрібно виконати, щоб вийти на стандарти Альянсу – не лише військові, але й в усіх інших сферах, включно з економікою, демократією, правоохоронною системою, системою

правосуддя. Якщо це виконуватиметься, то у населення ще значно збільшиться довіра до НАТО. Але все це не виключає потреби постійної інформаційної роботи з громадськістю. Необхідно, щоб ця інформаційна хвиля розходила і охоплювала все населення, зокрема на Донбасі.

Повна версія [тексту](#)

*Директор військових програм Центру Разумкова
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ*

РОСІЯ ПЕРЕТВОРЮЄ КРИМ НА ВІЙСКОВУ БАЗУ

Росія реалізовує в Криму принцип передової військової присутності. Після анексії півострів перетворили на велику військову базу: нарощується угруповання військ, створюється відповідна інфраструктура. 23 кримських підприємства ніби офіційно (з їх боку) увійшли до складу російського ВПК. Решта населення півострова – можна навіть сказати острова – буде займатися утриманням цієї військової бази.

Подібну мету Росія мала давно, з цієї ж причини Чорноморський флот не виводили з півострова, і під всілякими приводами змушували (просили) Україну залишити на своїй території. Один із основних «пунктів»

Путіна – відповідь на розширення НАТО, і за допомогою Криму він намагається протистояти цьому процесу.

Активне нарощування військового потенціалу Росії у чорноморському регіоні істотно змінює співвідношення сил, яке тут встановилося. Радіус ракет, що стоять на озброєнні РФ, становить від 3 до 6 тис. кілометрів.

Для України це означає, що країна не лише втратила велику частину доступу до моря, але і отримала під боком плацдарм, з якого можна наступати на материкову частину території.

Повна версія [тексту](#)

*Директор військових програм Центру Разумкова
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ*

ПОВЕДІНКА ПІВНІЧНОЇ КОРЕЇ СВІДЧИТЬ ПРО НИЗЬКУ ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Північна Корея вибрала несподіваний час для запуску балістичної ракети і випробувань водневої бомби, показавши неефективність міжнародних санкцій за порушення режиму нерозповсюдження ядерної зброї.

Ці дві події – запуск балістичної ракети і випробування ядерної або водневої бомби (як заявило керівництво КНДР), не до кінця підтверджені, але які, швидше за все, таки відбулися – це те, на що неможливо не звернути увагу. Будь-яка ракета, яка здатна вивести супутник, також здатна вивести на орбіту боеголовку і потім її доставити в будь-який куточок земної кулі. Це саме те, що насамперед викликає занепокоєння.

Також виникає питання про ефективність тих санкцій і міжнародних інструментів, які не утримали КНДР від таких дій.

Крім того, у зв'язку з Україною варто згадати Будапештський меморандум, який давав Україні гарантії суверенітету і територіальної цілісності з боку ядерних держав. Цей меморандум мав служити істотним заохочувальним інструментом для тих держав, які або вже мають ядерну зброю, або стоять на порозі її створення. Цей інструмент був зруйнований передусім Росією, одним із гарантів цього документа. А зараз ми бачимо, що і за допомогою санкцій змусити державу щось робити неможливо. У підсумку – втрачена довіра до міжнародного права.

Повна версія [тексту](#)

*Директор військових програм
Центру Разумкова
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ*

Економіка

АНАЛІТИЧНА ДОПОВІДЬ «СУЧАСНА ВАЛЮТНА ПОЛІТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ»

Хоча з часу активного розгортання глобальної кризи минуло понад п'ять років, проте ризики і виклики на світових фінансових ринках залишаються значними. Водночас, загострюються боргові проблеми, які для багатьох висхідних країн ускладнюються значним ціновим падінням на сировинних ринках. Такі збурення значною мірою позначаються і на валютних ринках, посиленні невизначеностей і турбулентності на них.

Серед головних викликів сучасності виокремлюються проблемні питання пов'язані з поточним станом і перспективами розвитку глобального і національного валютного середовища, заходами та інструментами економічної політики, завдяки яким вдасться запобігти як розгортанню нових кризових процесів, так і сприяти зміцненню державних та зовнішньоекономічних балансів.

Сьогодні країна має визначитися і сформувати нові принципи розвитку і напрями реформувань. У цьому контексті пошук механізмів валютної і монетарної стабілізації, безумовно, належить до першочергових завдань української влади, а такі механізми мають бути адекватно вписані у формування

сучасних інституцій забезпечення стійкого зростання і розвитку.

Саме дослідженню сучасних викликів, пов'язаних з валютної проблематики, а також особливостями валютної політики в Україні й присвячена аналітична доповідь Центру Разумкова, а також представлені (у форматі авторських статей) позиції провідних фахівців українських і міжнародних інституцій.

Аналітичне дослідження підсилено результатами опитування соціологічною службою Центру Разумкова громадян України стосовно їхньої обізнаності з головними складовими формування валютного середовища, а також впливу валютної динаміки на настрої та очікування.

[Читати всю аналітичну доповідь](#)

*За науковою редакцією
Директора економічних програм
Центру Разумкова
Василя ЮРЧИШИНА*

ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ У КРАЇНАХ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті розглянуто окремі складові активізації прямого іноземного інвестування і його вплив на економічний розвиток у країнах Вишеградської групи. Визначено особливості політики країн, спрямованої на залучення інвестиційних ресурсів з метою формування та зміцнення конкурентоспроможної економіки. Встановлено взаємозв'язок і взаємовплив між ПІІ, зовнішньою торгівлею та приватизацією у процесі активізації інвестиційної діяльності. Аргументовано, що для України, яка стикнулася з макроекономічним гальмуванням, поглибленням дефіцитів державних фінансів і платіжного балансу, девальвацією національної валюти, має низькопродуктивну та високу за енерговитратністю економіку, ПІІ можуть стати базисом реструктуризації та оздоровлення економіки. Зважаючи на досвід і практику

країн Вишеградської групи у залученні інвестицій, вказано виклики і проблемні завдання у частині сприяння залученню інвестиційних ресурсів до України, врахування та вирішення яких зможе позитивно позначитися на інвестиційній привабливості країни у коротко- та середньостроковій перспективі, а з тим, ґрунтуючись на Угоді про Асоціацію з ЄС, розширити приплив «ефективних» інвестиційних ресурсів з країн ЄС і забезпечити стійкість економічного зростання та розвитку країни.

Юрчишин Василь, Маркевич Катерина. «Інвестиційна активність у країнах Вишеградської групи: виклики для України» // Міжнародна економічна політика. – 23) 2 № – .2015). – С. 148-126.

[Читати всю статтю](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

Експерт економічних програм
Центру Разумкова
Катерина МАРКЕВИЧ

УРЯД МАЄ ЗБІЛЬШУВАТИ ДОХОДИ БЮДЖЕТУ ЗА РАХУНОК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Уряд має вирішувати проблему наповнення державного бюджету за рахунок розвитку перспективних видів економічної діяльності, а не за рахунок легалізації наркотику, проституції і грального бізнесу.

Ініціатива уряду стосовно легалізації грального бізнесу – це відволікання уваги від вирішення дійсно стратегічних проблем.

Для того, щоб вирішувати проблему збалансування державного бюджету треба розвивати перспективні види економічної діяльності, які будуть давати зростаючі доходи упродовж тривалого часу. Це у тих сферах, де потрібна дійсно підтримка держави, і вона може бути пов'язана з уже наявними сферами діяльності як, наприклад, програмне забезпечення, яке у нас розвивається завдяки високому

фаховому потенціалу. Це питання, яке може користуватися з боку суспільства підвищеним попитом, наприклад, галузі, пов'язані із забезпеченням здоров'я населення. Це якісь нові технології, екологічно чисті технології енергозбереження. Ось тут держава має заохочувати певні інноваційні процеси, я думаю, що вони би призвели до істотного поліпшення державного бюджету.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з економічних
питань Центру Разумкова
Володимир СІДЕНКО

РОСІЯ ВИЧЕРПАЛА МАЙЖЕ ВСІ ЕКОНОМІЧНІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА УКРАЇНУ

Економічне протистояння між Україною і Росією триває вже кілька років. За цей час Росія встигла кілька разів заборонити імпорту української молочної продукції, м'яса, фруктів і овочів, блокувала постачання рейкових переходів, вагонів і труб. Наприкінці минулого року Кремль вдався до ще жорсткіших дій: заклав російський повітряний простір для українських авіакомпаній, а з 1 січня заборонив імпорту майже всієї сільськогосподарської продукції з України і несподівано заклав транзитні маршрути для українських перевізників.

Таким чином Росія практично вичерпала свій арсенал економічних засобів впливу на Україну. За останні роки товарообіг між країнами знизився у

рази, партнерство з росіянами різко негативно оцінюється українським суспільством, інвестори не налаштовані розвивати спільні проекти.

У таких умовах, нема жодних передумов для відновлення економічних зв'язків, отже, і будь-які суто економічні обмеження, що вводяться Москвою, матимуть мінімальний вплив на український бізнес. Півтора-два роки тому багато хто не розумів, як наші економіки можуть існувати без тісного взаємозв'язку, але зараз вже очевидно, що розрив відбувся.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

ДЕВАЛЬВАЦІЯ РУБЛЯ НЕ ВПЛИНЕ НА КУРС ГРИВНІ

У попередні роки українські котирування значною мірою були пов'язані з російськими. Але зараз, коли у нас суттєво скоротився товарообіг (лише за 2015р. він скоротився вдвічі), відсутні інвестиції з Росії в Україну, а фінансові ринки розірвані, то потоки капіталів між двома країнами мають обмежений характер. Тож я не думаю, що динаміка російського рубля матиме вплив на українську валюту. Звичайно, якщо не станеться перетоку панічних настроїв або не відбудеться спеціальних спекулятивних операцій.

Була така думка, що наприкінці минулого року – на початку цього гривня похитнулася саме тому, що деякі російські банки проводили тут операції з активного викупу доларів. Але ці заходи мають обмежений характер, і Нацбанк, який усе це відслідковує, може це легко припинити.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

ЕКОНОМІКА РОСІЇ ЗАЗНАЛА ЗНАЧНИХ ЗБИТКІВ ЧЕРЕЗ САНКЦІЇ ЗАХОДУ І ЗДЕШЕВЛЕННЯ НАФТИ

На тлі погіршення економічної ситуації у зв'язку зі санкціями і падінням цін на нафту В.Путін стверджує, що Росія ще має резерви, щоб «пережити» кризовий період. За його словами, у Центральному банку понад 300 млрд. золотовалютних резервів. І два резервні фонди Уряду, приблизно по \$70 млрд. доларів кожен.

Водночас ще рік тому резерви Росії становили майже \$450 млрд., зараз вони істотно знизилися, зокрема через відтік капіталу і через те, що немає надійного ресурсу для їх поповнення. Сама тенденція істотного скорочення є негативним показником.

При цьому для країни, яка є великим експортером нафти і яка значну частину своїх державних фінансів формує залежно від ціни і об'ємів експорту, таке падіння ціни на нафту – відчутний шок. Динаміка

індексів фондового ринку значною мірою корелює з вартістю нафти. Точно так само обмінний курс російського рубля суттєво корелює з вартістю нафти.

У світі є приклади, коли здешевлення сировинних ресурсів стимулює надходження інвестицій у деякі інші галузі, які країна вважає конкурентоздатними. Але я не дуже впевнений, що ця теза стосується Росії, оскільки країна довгий час залежала від сировинного експорту, і багато в чому економіка будувалася на дорогому нафтовому експорті, і чекати, що навіть у середньостроковій перспективі цій економіці вдасться перебудуватися немає підстав.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ОПОСЕРЕДКОВАНО ВПЛИВАЄ НА СПІВПРАЦЮ З МВФ

Конституційний процес, пов'язаний з виконанням Мінських домовленостей, безпосередньо не вплине на виділення Україні кредитів МВФ.

МВФ враховує зовсім інші речі: макроекономічне збалансування економіки, відсутність великих дефіцитів бюджету, рівень ВВП, динаміку інфляції. Звичайно, вони не можуть зовсім не враховувати політичну складову в країні, але серед критеріїв ефективності, які служать основою для виділення траншів, у МВФ нема політичних вимог. Навпаки, МВФ завжди дистанціюється від політичних аспектів

країни, і перенесення голосування (за зміни до Конституції України згідно з Мінськими домовленостями) на виділення кредитів не вплине.

Проте є й інша сторона питання. При виділенні фінансової допомоги рада директорів МВФ враховуватиме позиції урядів-акціонерів розвинених країн. Якщо країна допускає явні політичні промахи, то це матиме непрямий вплив на ухвалення рішення МВФ.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

УКРАЇНА БЕЗПІДСТАВНО ЗВОЛИКАЛА ІЗ ЗАПРОВАДЖЕННЯМ САНКЦІЙ ПРОТИ РОСІЇ

У відповідь на односторонній вихід Росії з угоди про зону вільної торгівлі з Україною у рамках СНД і запровадження санкцій проти України, а головне – у відповідь на агресію на Донбасі і в Криму в нашій країні наприкінці 2015р. набули чинності зміни до Закону «Про зовнішньоекономічну діяльність». Згідно з цими поправками, Уряд України отримав повноваження застосовувати адекватні заходи економічного характеру до держави-агресора.

Україна сама практично не може впливати на економічний і військовий потенціал Росії. Але об'єднавши свої зусилля з країнами Заходу, передусім США і ЄС, в обмеженні й забороні поставок товарів не лише військового, а й подвійного

призначення, що можуть використовуватися також і в цивільній сфері (у нафтовидобуванні, торгівельній сфері), Україна може суттєво впливати на Росію.

Головну роль зіграли західні санкції. До того ж Україна при їх запровадженні ще й відставала. І навіть те, що українська економіка неабияк залежала від російської, не могло бути виправданням для зволікання з нашого боку. У першу чергу, це, звісно, стосується тих товарів, які могли завдавати Україні не лише збитків, але й спричиняти смерть наших воїнів.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

ІНВЕСТОРАМ ВИГІДНО ВІДКРИВАТИ ВИРОБНИЦТВО В УКРАЇНІ

З початку 2016р. запрацювала зона вільної торгівлі між Україною і ЄС. Вона не лише знизить ціни на європейські товари, але і, якщо Київ розбереться з корупцією, приведе в країну інвесторів з ЄС, США, Китаю та Індії.

Досвід інших держав це підтверджує. Так, ЗВТ з ЄС відіграла не останню роль в економічному бумі в країнах Центральної Європи. Тепер черга за

Україною. Коли в Чехії, Польщі й Угорщині пройшла перша інвестиційна хвиля, там була дешева робоча сила, європейці відкривали підприємства. Нині їх рівень життя вищий, і час відкривати виробництво в Україні.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

ЖИТЕЛІ РОЗВИНУТИХ КРАЇН ПРАЦЮЮТЬ НЕ ЛИШЕ ЗАРАДИ ЗАРПЛАТИ

5 червня 2016р. у Швейцарії відбудеться референдум про безумовний базовий дохід. У разі схвалення цієї ініціативи кожен швейцарець отримуватиме щомісяця 2 500 швейцарських франків (близько €2 250), незалежно від того, працює він чи ні. Цікаво, що, як показали підсумки проведеного в країні опитування, в разі прийняття цієї норми більшість швейцарців продовжать працювати.

Зауважую, що жителі успішних країн працюють не лише заради зарплати. Для них важливі кар'єрне зростання, соціалізація, комунікації.

Одним із чинників, який сприяв появі ініціативи запровадити безумовний базовий дохід, стало значне зміцнення швейцарського франка. У таких умовах країні не зашкодило б помірна девальвація. І, ймовірно, влада вирішила, що доцільніше регулювати курс не запровадженням обмежувальних заходів, а «вкиданням» грошей населенню.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

УКРАЇНА МОЖЕ ЗМУСИТИ «ГАЗПРОМ» ВІДМОВИТИСЯ ВІД ПРИНЦИПУ «БЕРИ АБО ПЛАТИ»

Недавно Україна заявила про свій намір підвищити тарифи на транзит російського газу своєю територією, а також скасувати принцип «бери або плати», зафіксований у контракті між «Газпромом» і «Нафтогазом». Як повідомляє «Нафтогаз», наразі загальна сума грошових вимог, заявлених «Газпромом» у позові з посиланням на принцип «бери або плати», становить \$26,7 млрд. за період 2012-2014рр.

Шанси виграти в України є. Наприклад, у травні минулого року «Газпром» вперше програв суд стосовно принципової умови міжнародних контрактів – схемі «бери або плати» (*take-or-pay*). Віденський арбітраж підтвердив право чеської *RWE Transgas* знижувати обсяги закупівель без штрафів. Це прецедент, до цього були схожі випадки з німецькими та італійськими компаніями, коли розуміючи, що ризик програти великий, «Газпром» йшов на примирення,

щоб не спрацював принцип доміно: не мати проблем з іншими контрактами.

Україна запропонувала збільшити ціну за транзит, тому що перейшла до нової системи формування тарифів. Відповідно до третього енергетичного пакета та згідно з європейським законодавством Україна має підстави для цього, але якщо «Газпром» не погодиться, то змусити його буде досить складно, тому що в чинному контракті чітко прописані механізми того, як формуються тарифи.

Повна версія [тексту](#)

Директор енергетичних програм
Центру Разумкова
Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО

ЗАКОН ПРО РИНОК ГАЗУ СПРИЯТИМЕ ПРИВАБЛИВОМУ ІНВЕСТИЦІЙНОМУ КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Ухвалений Закон «Про ринок природного газу» дійсно відповідає європейським вимогам і теоретично може зробити український ринок газу більш прозорим, наближеним до споживачів і менш монополізованим. Але все залежатиме від того, як цей закон втілюватиметься.

Прийняття цього закону – лише 10% справи. Бо для того, щоб він запрацював, треба ухвалити ще десятки нормативних актів.

Але загалом, закон дійсно є важливим кроком до створення конкурентного ринку газу в Україні,

орієнтованого на споживачів: прозорість, конкуренція за захист споживачів, а також формування незалежного національного регулятора – це кроки, що дозволять Україні інтегруватися до Єдиного енергетичного простору з країнами ЄС, але й створити достатньо привабливий інвестиційний клімат.

Повна версія [тексту](#)

Директор енергетичних програм
Центру Разумкова
Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО

Зовнішня політика

РОСІЯ ГОТОВА ДО ТОГО, ЩО ЄС ПРОДОВЖИТЬ ДІЮ ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ

Канцлер Німеччини А.Меркель фактично підтвердила, що європейські санкції проти Росії будуть продовжені. Проте Москва до цього вже готова.

Швидше за все, санкції будуть продовжені до кінця року. Звичайно, можливим є певний опір окремих країн, але це не змінить загальний настрій Німеччини.

Якщо дивитися на всі заяви Путіна, він натякає, що росіяни повинні затягнути паски. І вони затягнуть. Російське суспільство готове до падіння рівня життя. Тому Кремль продовжуватиме війну в Україні.

Росія апелює до України, звинувачує Київ у невиконанні «Мінська-2», але сама для цього нічого не зробила. Штучно жертва робиться винною. Європа у певний момент може прийняти московське трактування.

Повна версія [тексту](#)

Директор програм зовнішньої
політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова
Михайло ПАШКОВ

МАРНО СПОДІВАТИСЯ, ЩО НАЙБЛИЖЧИМ ЧАСОМ РФ ЗМІНИТЬ СВОЮ ПОЛІТИКУ СТОСОВНО УКРАЇНИ

Україна має бути готовою до посилення російської агресії у короткій перспективі, адже більшості громадян РФ подобається те, що робить їх політична еліта.

Криза в російській економіці, викликана падінням цін на нафту і санкціями, сприймається як елемент договору між владою і суспільством: влада дає відчуття величчя імперії, а суспільство обіцяє потерпіти. Тому наївно сподіватися на розвал Росії найближчим часом.

Найбільш реальний варіант – обрання на наступний президентський термін В.Путіна (чергові вибори президента РФ відбудуться у 2018р.). Тому Україні потрібно готуватися до серйозного протистояння.

Повна версія [тексту](#)

Директор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова Михайло ПАШКОВ

ДО ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ США НЕ РОБИТИМУТЬ РІЗКИХ КРОКІВ У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ

Найближчим часом США не робитимуть жодних різких кроків ні стосовно України, ні стосовно Сирії, що грає на руку Президенту Росії В.Путіну.

Путін повинен буде прискоритися і в Україні, і в Сирії, тому що будь-який наступний президент у США відчуватиме себе вільніше, ніж Б.Обама. Він або вона точно будуть жорсткіше ставитися до Росії.

США не підуть на повномасштабну сухопутну операцію в Сирії. На Близькому Сході зараз різкі рухи робить лише Росія. Можливо, США

використовуватимуть сили спеціальних операцій і авіацію. Тобто робитимуть те, що і зараз.

Усім гравцям потрібно виходити з того, що війна на Донбасі і загроза загальноєвропейській безпеці можуть існувати десятиліттями, якщо не роками. Війна такої інтенсивності, як зараз, може йти довго, якщо не піднімати політичну ціну для Росії.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

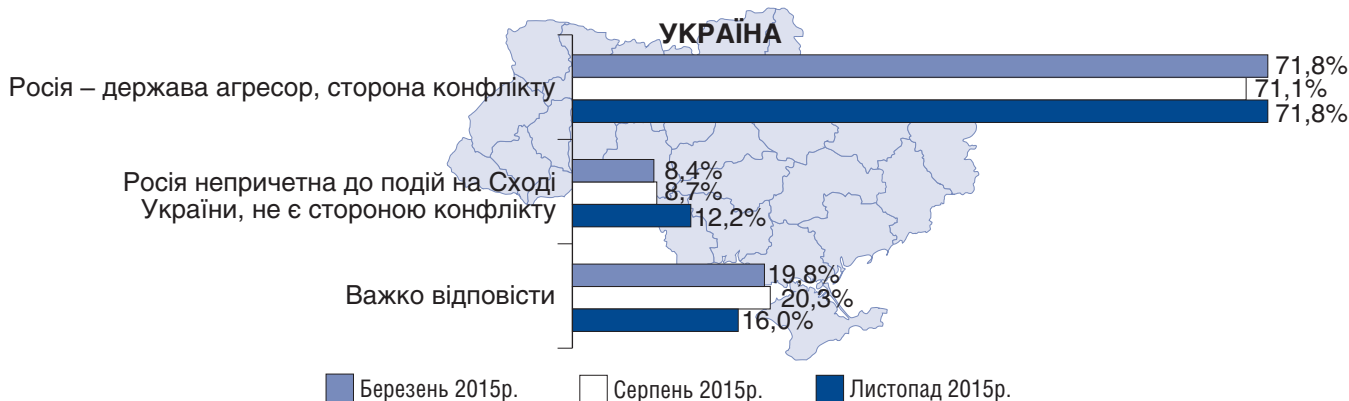
Останнє за часом дослідження, присвячене оцінці ситуації на Сході України, зокрема АТО, а також стосовно україно-російського співробітництва, проведене соціологічною службою Центру Разумкова з 6 по 12 листопада 2015р. Було опитано 2 008 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує

доросле населення країни за основними соціально-демографічними показниками. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

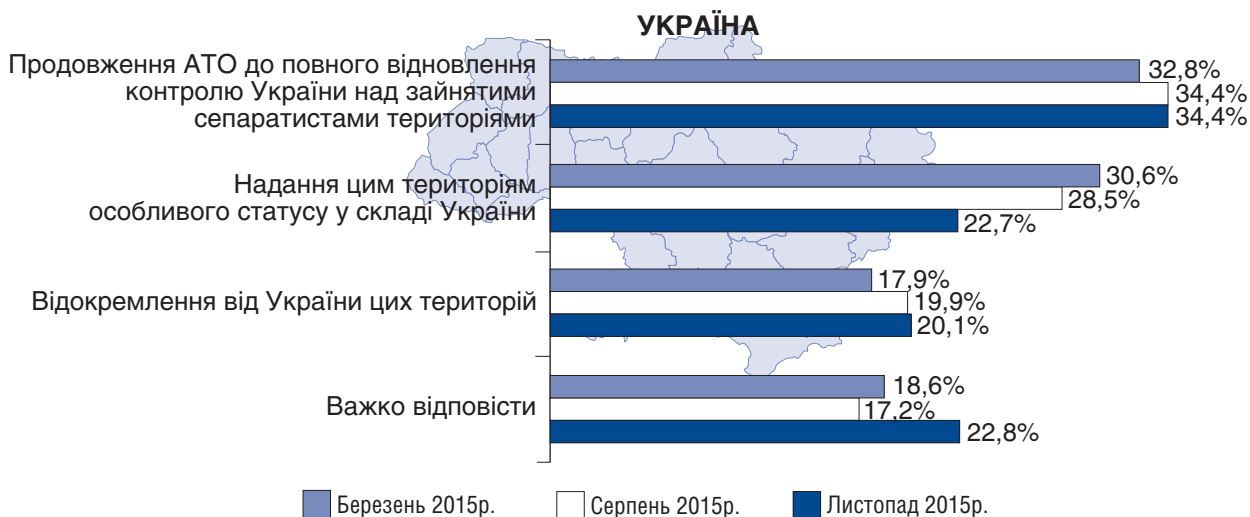
Більш докладно з результатами соціологічних досліджень, проведених Центром Разумкова, можна ознайомитися на нашому сайті <http://www.razumkov.org.ua>.

З якими думками та оцінками стосовно ситуації на Сході України Ви більшою мірою згодні? % опитаних

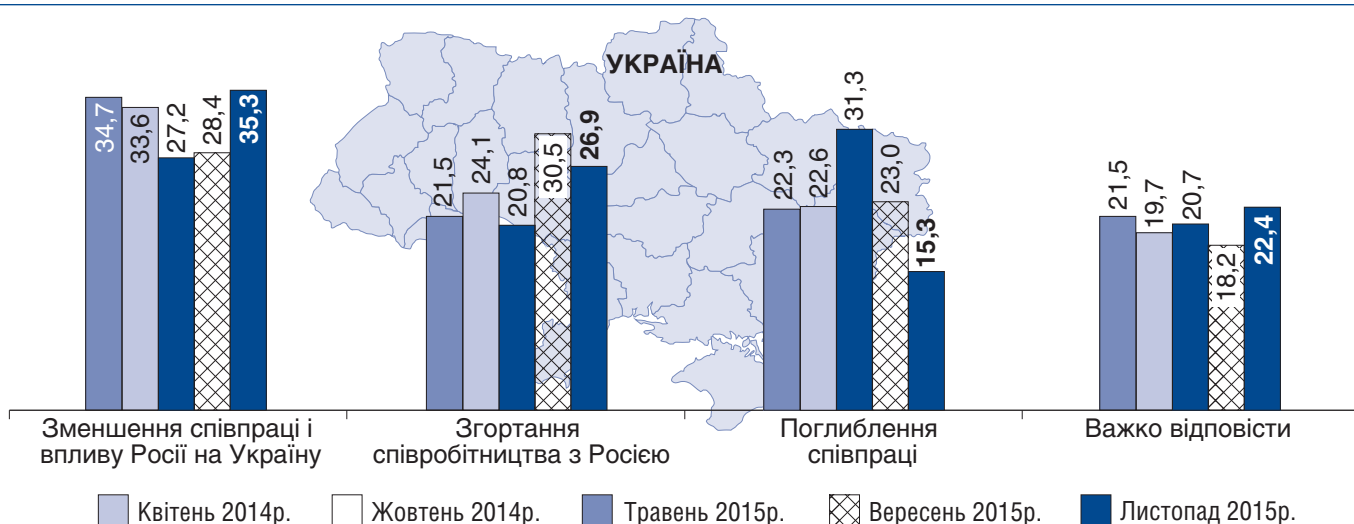
Оцінка позиції Росії в конфлікті на Сході України

Подальші дії щодо врегулювання конфлікту на Сході України

Якою має бути політика України стосовно Росії? % опитаних

Події Центру Разумкова

ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЙТИНГУ АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ СВІТУ 2015

28 січня 2016р. Центр Разумкова провів Круглий стіл на тему: "Чому аналітичні центри мають значення для політикуму і суспільства".

Під час заходу був представлений Рейтинг аналітичних центрів світу 2015 (2015 Global Go to Think Tank Index Report) за версією Програми аналітичних центрів та громадянського суспільства Інституту Лаудера Університету Пенсильванії.

Центр Разумкова має найкращі показники серед українських аналітичних центрів:

- **42 місце серед 137 кращих аналітичних центрів світу без урахування США**
- **60 місце серед 175 кращих аналітичних центрів світу з урахуванням США**
- **5 місце серед 90 кращих аналітичних центрів Центральної та Східної Європи.**

Під час Круглого столу обговорено такі питання:

- Українські аналітичні центри в процесі реформ: здобутки і проблеми у взаємодії з владою, комунікації з суспільством.
- Трикутник «аналітичні центри – споживачі – донори»: як поєднати пропозицію, попит і ресурси?
- Перспективи розвитку аналітичних центрів України: стимули, перешкоди та ризики.

[Презентація Рейтингу аналітичних центрів світу 2015](#)

[Переглянути повний Рейтинг аналітичних центрів світу 2015](#)

УЧАСТЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА В РОБОТІ ІХ ФОРУМУ ЄВРОПА-УКРАЇНА

24-26 січня 2016р. у м.Лодзь (Польща) відбувся ІХ Форум Європа-Україна, в роботі якого взяла активну участь делегація Центру Разумкова.

Заступник генерального директора – директор політико-правових програм Ю.Якименко під час відкриття Форуму виступив з презентацією доповіді Центру Разумкова "Україна 2015-2016: випробування реформами".

Співдиректори програм зовнішньої політики і міжнародної безпеки О.Мельник і М.Пашков брали участь у панельних дискусіях стосовно нових моделей співпраці у сфері міжнародної безпеки в регіонах Адріатики, Балтики і Чорного моря та позицій України на пострадянському просторі.

Директор енергетичних програм В.Омельченко представив бачення нової економічної стратегії України.

Директор економічних програм В.Юрчишин взяв участь у дискусії щодо інвестиційного клімату в Україні.

Науковий консультант Центру Разумкова з правових питань В.Мусіяка був учасником дискусії з проблем реформи правоохоронних органів в Україні.

Науковий консультант з економічних питань В.Сіденко був модератором дискусії стосовно нових можливостей, які створює зона вільної торгівлі з ЄС.

ІХ Форум Європа-Україна був організований Інститутом Східних досліджень у Варшаві (Польща).

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «МОНІТОРИНГ ВИКЛИКІВ УРЯДУВАННЮ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПОТРЕБИ»

21-22 січня 2016р. Центр Разумкова спільно з Женевським Центром демократичного контролю над збройними силами (DCAF) провів Міжнародну конференцію «Моніторинг викликів урядуванню сектору безпеки та оборони України: стан та потреби».

До участі в дискусії були запрошені представники законодавчої та виконавчої влади, силових структур, науковці, міжнародні та вітчизняні експерти, представники зарубіжних посольств і міжнародних організацій.

Під час конференції відбулося обговорення таких питань:

- Головні виклики безпекового урядування: вітчизняний досвід і кращі міжнародні практики.
- Демократичний нагляд і урядування у секторі безпеки та оборони.
- Національна безпека та оборона: сучасний стан і пріоритети реформування.
- Міжнародна підтримка реформи сектору безпеки України.

22 січня о 14.00 у прес-центрі інформаційного агентства «Інтерфакс-Україна» відбулася прес-конференція за підсумками роботи Міжнародної конференції «Моніторинг викликів урядуванню сектору безпеки та оборони України: стан і потреби».

Учасниками прес-конференції були заступник директора DCAF Ф.Флурі та співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова О.Мельник.

[Переглянути аналітичні матеріали конференції](#)

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА РАЗУМКОВА

Адреса: 01015, Україна, Київ, вул. Лаврська, 16
Телефон: (044) 201-11-98, факс.: (044) 201-11-99
Зворотній зв'язок: newsletter@razumkov.org.ua